

ÖPPNA NÄT

Svenska StadsnätSFöreningens syn på stadsnätens roll

Publicerad i juni 2010

SAMMANFATTNING

*Ansvarig utgivare: Mikael Ek (VD)
Dokumentansvarig: Camilla Jönsson*

*Citera gärna!
Det är dock inte tillåtet att vidarebefordra via e-post, faxa eller
på annat sätt mångfaldiga hela eller delar av rapporten
utan utgivares medgivande.*

©Svenska StadsnätSFöreningen 2010

Sammanfattning

Svenska Stadsnätetsföreningen (SSNf) är en ideell bransch- och intresseorganisation för Sveriges stads-nät och deras leverantörer.

Syftet med denna rapport är att förtydliga för branschen och för myndigheter vilken stadsnätens roll är och beskriva vilken nytta stadsnäten innebär för branschens utveckling. Syftet är också att klargöra för föreningens medlemmar, stadsnäten i Sverige, vad SSNf anser är god praxis avseende förvaltning och utveckling av öppna stadsnät.

SSNf ser det som avgörande att stadsnäten i Sverige inte begränsas i sin roll som operatörer av öppna nät. Stadsnäten måste fortsätta utvecklas annars blir resultatet en oligopolmarknad med ett fåtal stora aktörer. Mindre, fristående tjänsteleverantörer begränsas i sina möjligheter att tillhandahålla olika bredbandstjänster. Underleverantörer till stadsnäten som outsourcar hela eller delar av ansvaret för drift och tjänsteutveckling, begränsas även de till en oligopolmarknad.

SSNf anser att uppdraget att ansvara för ett öppet stadsnät är ett långsiktigt engagemang som bör utgå från den som bygger och utvecklar det lokala nätet.

Öppna stadsnät är inte ett komplement till marknadens aktörer, de är en förutsättning för deras utveckling!

Stadsnäten i Sverige är den tyngst vägande orsaken till att Sverige idag har en IT-infrastruktur i världsklass. Genom kommunernas frivilliga men viktiga engagemang finns idag stadsnät i en majoritet av Sveriges kommuner. Stadsnäten bygger i tätorter men också på landsbygden och i andra områden som inte är kommersiellt attraktiva. Detta samhällsansvar är en demokratisk förutsättning för framtida digitala tjänster som t ex 24-timmarsmyndigheten. Infrastrukturen baseras på fiberoptiska nät vilket är en långsiktig investering för såväl bredbandsmarknadens aktörer, samhället och medborgarna.

Kanske viktigast av allt, är dock att stadsnäten byggs som öppna nät. Den stora skillnaden mellan Sverige och andra länder är nämligen inte den väl utbyggda infrastrukturen utan snarare hur denna infrastruktur gjorts tillgänglig och används idag. Genom öppna stadsnät har bredbandsmarknaden omdefinierats.

Öppna stadsnät är idag en förutsättning för många operatörer som vill nå ut med sina kommunikationstjänster. Genom de öppna stadsnäten har dessutom ett helt nytt marknadssegment utvecklats, tjänsteleverantörsmarknaden. Aktörer som inte har råd att bygga egna nät kan erbjuda sina tjänster via öppna stadsnät istället. Idag är tjänsteleverantörsmarknaden starkt växande och många små, lokala tjänsteföretag har kunnat växa till regionala och nationella aktörer med hjälp av stadsnäten.

Öppna stadsnät måste säkerställa både infrastruktur- och tjänstekonkurrens!

Ett öppet stadsnät skiljer sig väsentligt från ett traditionellt bredbandsnät, genom att operatören av det öppna nätet aldrig levererar och erbjuder egna tjänster och genom att operatören bygger nätet för att andra aktörer ska kunna nå sina kunder eller kunna leverera sina tjänster. Målet i ett öppet nät är att upprätta sund konkurrens i alla led.

Bland myndigheter görs ofta en prioritering avseende konkurrensen på infrastrukturnivå. Även internationellt och i internationell lagstiftning, berörs främst infrastrukturkonkurrensen, eftersom övriga marknader utanför Sverige saknar öppna stadsnät och därmed endast kan förverkliga infrastrukturkonkurrens. Ett öppet nät på infrastrukturnivå riktar sig primärt till operatörsmarknaden.

Bland fastighetsägare, företrädare för konsumenter och inom tjänsteleverantörsmarknaden, är fokus istället tjänstekonkurrens. Konsumentens möjlighet att själv välja vilka tjänster man vill köpa och vilka avtal som skall ingås, är i fokus. Ett öppet nät på tjänstenivå riktar sig primärt till tjänsteleverantörsmarknaden.

Inte sällan ställs dessa två begrepp mot varandra. SSNf menar att ett öppet stadsnät måste säkerställa såväl infrastrukturkonkurrens som tjänstekonkurrens. Det ena utesluter inte det andra. Båda är lika prioriterade!

Öppna stadsnät är mer än bara svartfiber!

SSNf ser med oro på etablerade operatörers uppfattning att stadsnäten i Sverige ska begränsas till att tillhandahålla svartfiber. Detta skulle vara ett mycket effektivt sätt att backa utvecklingen mer än tio år tillbaka och begränsa marknaden till ett fåtal stora aktörer. Fristående tjänsteleverantörer, lokala IT-bolag, driftoperatörer, kommunikationsoperatörer och andra samarbetspartners till stadsnäten skulle exkluderas från marknaden.

SSNf vänder sig även mot den fixering på bestämda nivåer i värdekedjan som är tänkt att gälla kollektivt för stadsnät. I olika delar av Sverige finns olika förutsättningar att upprätta och utveckla ett öppet stadsnät, vilket gör att det tar olika lång tid att bygga ett öppet nät med konkurrens.

Syftet med det öppna nätet måste dock alltid vara att realisera infrastrukturkonkurrens och tjänstekonkurrens i nätet. Detta uppnås genom att sänka tröskeln för marknadens aktörer, att tillämpa konkurrensneutrala villkor och inte exkludera någon från den lokala marknaden. Därigenom upprätthålls en sund konkurrens i flera steg vilket gagnar slutkunden.

Öppna stadsnät är en infrastruktur för samhällets tjänster!

Samhällets behov av kommunikation och bredbandstjänster ökar konstant vilket kräver bra och säker IT-infrastruktur som understödjer morgondagens samhällstjänster.

En hållbar IT-infrastruktur som tillmötesgår samhällets behov kräver långsiktiga investeringar och att utbyggnad och utveckling sker utifrån högt ställda kvalitetskrav. Det är därför viktigt att landets kommuner får bra och tydliga förutsättningar att fortsätta bygga ut infrastrukturen. De kommunalt styrda stadsnäten måste ha politiskt förankrade och juridiskt säkerställda möjligheter att verka som förvaltare och utvecklare av de öppna stadsnäten i Sverige.

Förutsatt att konsumenterna får tillgång till rätt typ av infrastruktur kan den offentliga sektorn använda sig av digitala tjänster för skola, vård och omsorg samt andra viktiga samhällstjänster. Detta kommer att bli allt viktigare för att behålla och utveckla den välfärd som Sverige har och fullt ut kunna dra nytta av det digitala samhällets fördelar. Samhällets tjänster kan inte vara fullt ut beroende av kommersiella aktörers affär.

En bra IT-infrastruktur för Sverige finns inte bara i och mellan städer, den finns även på landsbygden. Tillgången till ett öppet nät bör vara en självklarhet och en rättighet!

Stadsnäten i Sverige har ett stort arbete kvar för att alla ska omfattas av öppna nät och för att fler aktörer ska kunna etablera sig, utvecklas och växa med hjälp av stadsnäten. SSNf ser positivt på att stadsnätens verksamheter och modeller prövas. Det är viktigt att branschen får tydliga spelregler. Denna rapport fastställer SSNfs syn på öppna stadsnät och de spelregler för öppna nät som vi står bakom.

Svenska Stadsnätsföreningens styrelse, juni 2010

Läs rapporten i sin helhet genom att besöka www.ssnf.org